

સખાવત વીંચે ટુંક ખુલાસો.

હુદરતના રાદી કામોમાં સખાવત એક ઘણું જરૂરનું તેમજ ઘણું પુનનું કામ છે. સખાવત એટલે પૈસાવાલા માણસોએ પૈસાની મદદથી ગરીબ માણસો જેઓ હુદરતી કાયદે પોતાના ગયા ભવોનાં ખોટાં કમોને આધારે પૈસા તેમજ મોટી મુશ્કેલી તથા આફતોમાં આવ્યાં હોય, તેઓને લાયક વખતે ઘટતી મદદ કરી તેમાંથી બચાવવાં તેને સખાવત કહે છે. સખાવત એટલે પારકાનું પોતાથી અને તેટલું બહુ કરવાનું કામ. સખાવત ખરાં દીલથી અને દયાની લાગણીથી કરવી. સખાવત ઘણી રીતે થાય છે. પૈસાવાલા પૈસાની સખાવત કરે છે, જ્ઞાની પુરૂષો જ્ઞાન વગરનાંઓને જ્ઞાનની બક્ષેશ કરે છે, મહાન ધર્મગુરૂઓ દીની કાયદાઓ પોતાની ક્રોમના લોકોને સમજાવી તેઓને જે હુદરતી રાહે-રાસ્ત રસ્તો છે તે બતાવી ખોટાં કામો કરતાં અટકાવે છે વગેરે. સખાવત પ્રમાણીકપણે ખરી રીતે કમાયલા પૈસાનીજ થવી જોઈએ, કે જેથી તેનું પરિણામ સખાવત કરનારને હુદરત તરફથી સાફ મહે. બદ દયાનતથી એટલે હુટફાટ, ચોરી, અપ્રમાણીકપણું કરીને, યા વિશ્વાસઘાત કરીને, એટલે પોતાના વિશ્વાસપર કારોબાર ચલાવવા ક્રોધના સોપેલા પૈસા ખાઈ જઘને, યા રૈસ, સદા, જુગારમાં પેદા કરીને, યા ધંધા વેપારમાં ક્રોધળી રીતે દગો કરીને, અથવા જોઈએ તે કરતાં લોકો પાસે જબરજસ્તીથી બેહદ પૈસા લઘને વગેરે વગેરે ખોટા રસ્તેથી મેળવેલા પૈસાની સખાવતનું પરિણામ ભવિષમાં સાફ આવતું નથી, કારણ કે હુદરતમાં હદ અને ધનસા-

ફનો કાયદો સંપુર્ણ રીતે કામ કરી રહ્યો છે. એક ચીજ ને મુળમાંથી નીકળે તેજ મુળમાં પાછી જવાનો ને કુદરતી કાયદો છે, તે કાયદે સારા કામનું પરિણામ હરહમેશ સાફજ આવે છે અને ખરાબ કામનું પરિણામ ખરાબજ આવે છે, એમ જરૂર બા જરૂર યાદ રાખવું.

સખાવત હમેશાં પહેલાં આપણાં નજદીકનાં સગાં વાહાલાં જેઓ પૈસા વગર મુશ્કેલીમાં આન્યાં હોય તેઓને જરૂર કરવી, કારણ કે કેશા-શને કાયદે યાને એક બીજા તરફ આપ લે કરવાના કાયદે કુદરતે બીજાં શખ્સો કરતાં તેઓને આપણાં ઘણાં નજદીકના સમાગમમાં સગાં તરીકે એ કારણસર મુકેલાં છે, કે આપણે તેઓના કરજદાર છીએ, તેથી તેઓને પહેલાં જરૂર સખાવતનો લાભ આપવાથી આપણી ફરજનું કરજ જલદી અદા (પુરું) થઈ જાય છે. પછી આપણી કોમના બીજા ગરીબ લાચારોને મદદ કરવી, કારણ કે જે કોમમાં ખોદાએ આપણને જન્મ આપ્યો તે કોમનું ખંચાણ થવું જોઈએ પછીજ બીજા કોમના લાચારોને મદદ કરવી.

સખાવતનાં કામો જેવાં કે:—દુખ દરદથી જે ગરીબ લાચારો પીડાતાં હોય તેઓને વાસ્તે હોસ્પીટલ યા આશ્રમો સેનેતેરીયમો બાંધી ડાકટર તથા દવાદાફની મદદ કરી આશરો આપવો. ગરીબ લાચારોને રહેવાને વાસ્તે સસ્તાં ભાડાંના સુખવાસી મકાનો બંધાવી આપવાં. વિધવા લાચાર બાનુઓ જેઓ પોતાનું ગુજરાન કરવા તદન અશક્ત હોય તેની હાલત તપાસી તેઓને ઘટતી મદદ કરવી. કોમના ટુંક કમાઈવાલાં ઘણાં અચરવાળ લાચારોને પોતાની થોડી આવકને લીધે જેઓ ગુજરાન કરી શકતા ન હોય તેઓના અચ્યાંને મદદ કરવી. આંધળાં, લુલાં તેમજ અશક્ત યુઠાં માણસોને ખાવા પીવાનું, રહેવાનું, કપડાં વગેરે પુરું પાડવું. કોમના લાચાર છોકરા છોકરીઓને નવજોત, લગ્ન કરી અપાવવાં. મા આપ વગરના બાલકો જેઓનું પાલન પોશણ કરનાર કોઈ ન હોય તેઓને મદદ કરવી. લાચારોને મરણ પછી ચાર-દીવસની તેમજ બીજા કીયાનો ઘટતો ખરચ પુરો પાડવો. પાણીની ન્યાં ગામડાઓમાં તંગી પડતી હોય ત્યાં લાચાર માણસો તેમજ ગાય ઢોરોને વાસ્તે હુવા બંધાવી આપવા. આગ, રેલ, દુકાળ, ધરતીકંપ, વગેરે ન ધારેલી આફતો દેશ પરદેશોપર આન્યાથી લોકો લાચારીમાં આવી પડે તેઓને મદદ કરવી. દીન ધર્મના પાક મકાનો આતશે વરાહરાન યાને આતશ બેહે-રામ, તેમજ અગીઆરીના નીલાવોની ન્યાં જરૂર હોય ત્યાં મદદ કરવી. દોખમાંને લગતાં કામમાં મદદ કરવી. દીન ધર્મની કુળવણી કોમમાં

નાનપણથીજ અચ્ચાંચોને આપી જેમ અને તેમ વધારે ફેલાવી કોમના આચાર, વીચારો, તથા રહેણી કરણી પોતાના રવાનની વૃદ્ધિના આંખાદી ભરેલાં રહે તેવાંજ કેળવણીનાં કામમાં મદદ કરવી. જેઓ રજકરોજી વગરના હોય તેવાં ગરીબોને રોજીએ લગાડવા તેમજ તેને લગતાં લાયક રોજીના ખાતાંઓ ખોલવાં, તેમજ અશક્ત જનવરોને ઘાસચારા વગેરેની મદદ કરવી વગેરે વગેરે જે કામો રાદી હોય યાને જેનાથી હુદરતમાં ખરાબ પરિણામો આવે નહીં યાને રૂઢાંની વૃદ્ધિમાં ફાયદો થાય તેવાંજ કામોમાં મદદ કરવી.

સખાવત જીવતાં જીવતજ પોતાના હાથે જાતે ખનતાં સુધી જરૂર કરવી. મરણ પછી વીલમાં (વસ્યતનામામાં) દર્શાવવા પ્રમાણે યા વીલ વગર કોઇથી તેના પૈસાનો વહીવટ કરે તો તેનું ફળ જેના પૈસા હોય તેને $\frac{1}{3}$ જેટલું ફક્ત મળે અને બાકીનું $\frac{2}{3}$ જેટલું ફળ તેના મરણ બાદ તેના પૈસાના વહીવટ કરનારને મળે છે. માટે સખાવતનાં કામોને પુરતો અદલો પોતાનેજ મળે તેમ જીવતાં જીવત હાથે જાતે પુનનું કામ કરી લેવું.

દરેક માણસે ખનતાં સુધી પોતાની ગુંજસ પ્રમાણે પોતાની આવક યાને કમાઇમાંથી દર મહીને અને તેટલું થોડું યા ઘણું બાજુએ કાઢી કોઇથી ઉપલાં દર્શાવેલાં કામો માટે જરૂર બા જરૂર મદદ કરવી એ હુદરતમાં તેનાં કામમાં મદદ તરીકે ઘણું મોટું પુનનું કામ કહેવાય છે, કારણ કે હુદરતનો તમામ કારોબાર એકબીજાની મદદથીજ (Co-operation) ચાલી રહ્યો છે. માટે હુદરતના કામમાં મદદ કરવા સાડ પૈસાવાળા માણસોએ પોતાનુંજ બહું ન જાતે ગરીબ લાચારોનું પણ બહું કરવામાં અને તેટલી જરૂર મદદ કરવી.

“ખરૂં સુખ તેને છે કે જેનાથી બીજાને સુખ મળે” એમ ઉશતવદ ગાથામાં ખુલ્લું જણાવેલું છે. સખાવત કરતી વખતે ખુબ યાદ રાખી મનમાં વીચારવું કે - અએ સદીના પેદા કરનાર દાદાર હોરમજદ ! જે કાંઈ ભલાં કામમાં પૈસો ખરચાય તે પૈસો તારીજ નવાજેશ (અક્ષેસ) છે. મારૂં રતીભાર પણ પોતાનું તેમાં નથી. ‘તુંજ’ સર્વને સર્વની કરણી પ્રમાણે લાયકને લાયક અક્ષે છે, અને હું તો માત્ર કમીની મારેફત છું કે જેનાથી ‘તુંજ’ એકબીજાને મદદ કરાવે છે. એવા ઘણાજ ખાકસારીના પોતે કાંઈજ ચીજ નથી એવા વીચારો કરવા. આ સખાવત મં કીધી, અને મારાથીજ આ થયું, અને હું નહીં આપતે તો શું થતે, વગેરે વગેરે મગરૂરી, મોટાઇ, કે હુંપણું કોઇથી રીતે ગમે તે બાબદમાં જરાપણ

કરવું નહીં અને લોકોમાં જરાપણ દેખાવ કરવો નહીં, તેમજ જ્યારે કોઇ ગરજવંત ગરીબ, લાચાર માણસ કાંઇ મદદ માંગવા આવે ત્યારે તેને ધીકકારી કાઢી કાંઇપણ અપમાન ન કરતાં નમ્રતાથીજ હમ્મેશાં વાત કરવી, અને બને તો કાંઇ મદદ કરવી, અને ન બને તો દીલગીરી ખતાવવી. આજે કેટલાક લોકો અરધી પણ નહીં આપતાં ખીચારાં ગરીબ લાચાર માણસોને તરેહવાર અપમાન ભરેલું ખોલે છે તેમ કદીખી કરવું નહીં, કારણ કે આપણે ખીલકુલ જાણતા નથી કે આપણી પોતાની ચહડતી સારી હાલત ભવીશમાં ચાલુ જીંદગીમાં તેમજ હવે પછીના આવતા જન્મમાં સારી રહેશે કે ખરાબ રહેશે તેનો ખુબ ડર રાખી ચાલતા વખતમાં સદાકાળ ખાકસારીથી જીંદગી ગુબરવા ખુબ યાદ રાખવું, કારણ કે ઘણા તવંગરો, તેમજ ખીનજો ખાકસારી નહીં રાખવાથી કુદરતની ઘણી મોટી ખફગીમાં (નાપસંદગીમાં) આવી પાયમાલ થયા છે.

હાલમાં સખાવતનો સદ ઉપયોગ જેવો જોઇએ તેવો થતો નથી. જોએ ખરેખરા લાચાર હાલતમાં છે તેઓની દાદ ક્યાં લેવાતી નથી, અને જ્યાં જોએને મદદની કાંઇ જરૂર નથી તેવાઓને કંડોમાંથી યા ખીજગમથી, લાગે વગે યાજીમ મદદ મળતી જાય છે. માટે લાયકને લાયક મદદ મળે તોજ તેનું કૃણ કુદરત તરફથી મળે, અને તે સખાવતનો ઘટતો ઉપયોગ કીધેલો કહેવાય. કેટલાક સખાવત કરનારા કોઇક ખાતામાં પૈસાની રકમ આપે છે પછી તેની દરકાર કરતા નથી કે તે આપેલી રકમનો દેવો ઉપયોગ થાય છે, માટે એવાં ખાતરીપુર્વક ખાતામાં તપાસ કરીને પૈસા આપવા કે જ્યાં તેનો ખરો લાયક ઉપયોગ થતો હોય.

સખાવત કરવામાં પારસી કોમના તવંગરોએ આજ કેટલી સદીઓ થયાં પોતાનો સખાવતી હાથ બહાર કાઢી પોતાની તેમજ પારકી કોમને અનેક રીતે લાલ આપ્યો છે, અને ચાલુ આપ્યા કરે છે, એ આપણી કોમની સારી નીશાની કહેવાય તેમાં કાંઇ શક નથી. હજારો શુક કરીશું તે માલિકના કે કોઇખી રીતે કોઇ કોઇને મારફત તરીકે ગરીબ લાચારોને મદદ કરવા માટે તેવા નરો આપણી કોમમાં મલે છે. હમદીન તવંગરો, કુદરતમાં મારફત તરીકેની તમારી ફરજ સમજ હરેક પ્રકારે સદા પરમાર્થી જીંદગી ગુબરવાની તમોને જો તક મળે તો આ ચાલુ જીંદગીમાં પહેલી તકે તેવાં સારાં લાયક સખાવતના કામો કરી લેજો, કારણ કે

આવાં ઉમદાં કામો કરવાની તક કાંઈ પાછી આવતી નથી, અને આ દુન્યા છોડતી વખતે સખાવતનાં કામોની લાચકાત મુજબ તમારા રૂઢનું ખુશખુશાલ શાંતી ભરેલું મુકામ મીનોઈ આલમમાં મેળવશો. કોઈ તવંગર જે પોતાની દોલતનો સદઉપયોગ જીવતાં જીવત નહી કરતાં તે મુકીને આ દુન્યા છોડી જાય છે, ત્યારે નક્કી માનજો કે તેને માથે કુદરતની મોટી ભેખમદારી રહે છે, કારણ કે કુદરતની બક્ષેલી દોલતનો કશો સારો ઉપયોગ તેણે કીધો નહી, અને હવે પછીના આવતા જીવમાં આવા માણસો પૈસાના મોહતાજ રહેશે. બધાં પરમાર્થી કામો કરવાને લોકો નેક યુધ્ધી કુદરત પાસેથી મેળવે એવી દુઆ ગુજરીશું તે આમીન થાઓ.

જર ન રહે, જોખન ન રહે, ન રહે ગામ, ન ઠામ,
કપીર જગમૈ જશ રહે, કે કર કે કીસીકા કામ.

અર્થ:—સંત કપીરજી કહે છે કે અએ માનવી આપણી આ ટુંક વખતની જીંદગીમાં આપણો પૈસો, જીવાની, ગામ, ઠામ, સત્તા, હુંપણું વગેરે વગેરે કાંઈ આપણું કાયમનું રહેતું નથી, માટે આ થોડા વખતની ખીન ભરોસેદાર જીંદગી તેમજ સર્વ ટુંક વખતના સુખનો ખ્યાલ કરી હમેશાં ગરીબ લોકોમાં અને તેટલાં પરમાર્થી કામો કરી લે, કે જેથી કરી કુદરતમાં તારૂં રવાનની વૃદ્ધિનું કામ નોંધાઈ રહે.